

«Norden må være megler mellom krig og fred»

Hiltgunt Zassenhaus taler om «Tyske etterkrigsproblemer» på Studentersamfundets møte i morgen

«Demokratiet som statsform kan bare bestå hvis det øves i det daglige liv»

«Tukthusets engel», Hiltgunt Zassenhaus, er kommet tilbake til byen igjen etter en tre måneders tur rundt i landet, og i morgen kveld klokka 19.30 vil hun på Studentersamfundets møte i Aulaen holde foredrag om «Tyske etterkrigsproblemer». Etter foredraget vil det bli ordskifte.

Hiltgunt Zassenhaus forteller i formiddag, at hun i sitt foredrag vil prøve å gi studentene et glimt av de tyske problemene. Emnet er jo vidtfavnende, og det er umulig å gå i detaljer og få med alt.

— Jeg vil prøve å gi den psykologiske bakgrunn for etterkrigsproblemene, sier hun. Og jeg vil gå tilbake til 1933. Jeg vil også gi et svar på det spørsmål som så ofte reises i avisene, nemlig «Fantas det et skjult Tyskland?» Løsningen av problemene avhenger nemlig av dette, til tross for at de ser temmelig uløselige ut for tiden.

Jeg er glad fordi jeg får lov til å tale her i Skandinavia, fordi jeg tror at Norden med sine humanistiske og demokratiske tradisjoner likeframt har sin misjon, nemlig å være megler mellom krig og fred. Rent følelsesmessig kan folk godt stå hvor de vil overfor Tyskland, men en kommer ikke forbi det faktum at Tyskland er en del av Europa, og for Europas skyld blir utlandet før eller siden nødt til å ta stilling til problemet Tyskland. Jeg akter ikke å starte noen som helst medlidenhetskampanje, men det som trengs er opplysninger.

Hiltgunt Zassenhaus forteller videre, at det har vært en enestående opplevelse for henne å hilse på venner fra krigstiden, og hun er dypt taknemlig fordi hun lærte at demokratiet som statsform bare kan bestå hvis det øves i det daglige liv mellom menneskene.

— Spør dere meg hva som har gjort mest inntrykk på meg, er det ikke bare naturen, sier hun, men nettopp denne opplevelse å se demokratiet i det daglige liv. Det har også vært en opplevelse for meg å oppdage, at de i Danmark og Norge som var mest aktive under krigen i kampen mot nazistene, også nå viser den største forståelse i den kamp som ligger foran oss alle — både tyskere og andre folk — kampen for varig fred.

— Jeg er usvikkelig i min tro på individet, fortsetter hun. Derfor tror jeg også på den enkeltens innsats nå når etterkrigsproblemene synes uløselige, ikke bare i Tyskland.

Ved siden av Hiltgunt Zassenhaus' foredrag i morgen vil Per Arneberg lese egne oversettelser av Paul Whitmans dikt.

2.9.47 J-k.

Jødedemonstrasjone i London

102986

Av Axel Otto Norli

Veldige menneskemasser hadde møtt opp utenfor Palace Theatre i London for å høre dr. Chaim Weizmann tale ved et jødisk demonstrasjonsmøte mot regjeringens politikk i Palestina, anordnet av «The Zionist Federation of Britain and Ireland».

Dr. Weizmann, som nylig var kommet tilbake fra et besøk i Palestina, var på grunn av et halsonde forhindret fra å være tilstede, men hadde sendt et budskap til møtet. Han beklaget at han ikke kunne komme, da han hadde sett fram til det øyeblikket da han skulle kunne vende seg til et jødisk auditorium i London og klarlegge situasjonen i Palestina.

«Siden min tilbakekomst er vi alle blitt forskrekket og oppskaket av det forferdelige bruddet som sprengningen av Hotel Kong David og tapet av sv mange menneskeliv innebærer. Ingenting kan forsvare en så grusom og brutal handling. Jøder over alt i verden har fordømt den og må fortsette å gjøre det. Men Yishew får ikke stanse ved å fordømme; den må mobilisere sine ytterste krefter for å umuliggjøre en gjentagelse av bruddet.»

Dr. Weizmann syntes at han burde påpeke de beklagelige inngrep som ble gjort i Palestina mot jødene og det jødiske gjenoppbyggingsarbeidet der. «Jeg ble bedrøvet og skuffet over hendelsene den 29de juni. I et land der hver innbygger — ledere såvel som vanlige arbeidere — kan arresteres av hvilken som helst politikonstabel eller soldat uten arrestordre og uten at grunnen undersøkes, der det råder en streng pressesensur, og der fengsler og fangeleirer er fylt til trengsel av mange tusen kvinner og menn, av hvilke noen har vansmekket i månedsvis, — er livet ikke lenger normalt. Og det jøder og britter (og i sannhet også arabere), behøver mer enn alt annet i dagens Palestina, er et normalt sinnelag og et normalt syn på tingen.»

«Etterforskningene og arrestasjonene for en måned siden forverret en situasjon som alt på forhånd var spent på grunn av den stadig utsettelsen av de hundretusen europeiske flyktingenes innreisetilfåelse til Palestina, som ble anbefalt av den anglo-amerikanske komiteen og av president Truman.»

Dr. Weizmann påpekte og sitt budskap at den anglo-jødiske samvirkningsfølelsen ble skadet ved aktivitet og inaktivitet oppfordret alle rettskafne menn å slå seg sammen for så snart mulig å finne en rettferdig og delig løsning på problemet, en løsning som kan gi samvirkningsfølelsen en sunn og permanent grunn. Videre syntes han at det var tidlig å gi den anglo-amerikanske komiteens forslag en endelig mening, men såvidt han forstod av kommentarene syntes det å ha Peel-forslagets mangler uten å ta dets fordeler.

Budskapet sluttet: «I den angstens tid oppmaner jeg det jødiske folket til å være godhjertig og ikke miste motet. Hver gnis energi må anvendes til det høye målet: å sikre vår framtid.»

Etter at dr. Weizmann's budskap var lest opp, fulgte talen ordføreren, parlamentsmedlemmet Janner, professor Brodestky, mr. Berl Locker fra Jewish Agency.

Selv disse fordømte de jødiske utgjeringene i Palestina. Prof. Brodestky mente at regjeringen en stor del bar ansvaret for den vorlige situasjon, da folket ikke informert om hva som skjer og ikke kjenner regjeringens stilling.

Han oppfordret regjeringen å gi svar på spørsmålet, hvor jødene kan reise til Palestina.

Mr. Berl Locker påpekte at jødene sine vanskeligheter på ingen måte opphørte i og med Hitler's død. Det eneste positive jødene fikk sympatier. Hitler's jødepolitikk øves fremdeles, og hundretusen av mennesker, hvis eneste fortjeneste er at de er jøder, lider i sentraljonleire.

Seks millioner jøder, en tredel av hele folket, ble myrdet under krigen av Hitler's bødlerstupte på slagmarken. Man kan at så snart krigen var vunnet, ville jødene problem bli løst. Men er deres stilling like håpløst og meningsløs. Jødene har rett til Palestina, for det er dem som vandlet de tørre sandørkenene til fruktbare åkrer og fruktfulle sjer.

Demonstrasjonsmøtet ble avsluttet ved at forsamlingen sang «Save the King».